

DanDro Consulting AB
Sönderborgsgatan 2
195 30 MÄRSTA

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att DanDro Consulting AB, 556863-4181, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 600 000 (sexhundra tusen) kronor.

Sammanfattning

Bolaget bedriver verksamhet inom bokföring och redovisning. Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 3 januari 2014 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokföring, redovisning.

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 juli 2018 till och med den 1 september 2020.

Granskningen visar att bolaget inte uppfyller kraven som ställs på verksamhetsutövare i penningtvättsregelverket. Bolagets rutiner och riktlinjer är inte tillräckliga för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och inte heller beaktat förbud mot att ingå eller upprätthålla en affärsförbindelse om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden.

Bedömningen efter genomförd granskning är att bolagets överträdelse av penningtvättsregelverket har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen), förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna har pågått under hela den tidsperiod som Länsstyrelsen granskat bolaget.

Överträdelserna av penningtvättsregelverket innebär att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 600 000 kronor.

Beskrivning av ärendet

Penningtvättsregelverket gäller bland andra verksamhetsutövare som driver yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster och redovisningstjänster.²

Bokföringstjänster och redovisningstjänster tillhör den så kallade rådgivningssektorn. Rådgivningssektorn löper risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism exempelvis genom rådgivning samt godkännande av felaktiga intyg och andra handlingar.³

När det gäller just bokföringstjänster och redovisningstjänster löper dessa tjänster risk att utnyttjas för att legitimera illegala transaktioner och regelbrott. Tillvägagångssätt kan exempelvis vara osanna fakturor, felaktiga underlag samt illegala pengar genom dagskassor. Det är en fördel för kriminella att godkännas av en rådgivare som granskat dess underlag.⁴

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 3 januari 2014 och bedriver enligt registret följande verksamhet: bokföring, redovisning. Bolaget driver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Eftersom bolaget har sitt säte i Stockholms län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁵

Den 1 september 2020 förelades bolaget att inkomma med bolagets allmänna riskbedömning och de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt annan dokumentation och uppgifter som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades vidare att inkomma med sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna

² 1 kap. 2 § första stycket 19 penningtvättslagen.

³ Brottsförebyggande rådets rapport från 2015 om penningtvätt och annan penninghantering (BRÅ 2015:22) s. 118.

⁴ BRÅ 2015:22 s. 123.

⁵ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

kundkännedomsåtgärder där kundrelationen är förknippad med låg, normal och hög risk. Bolaget förelades även att inkomma med uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats till Finanspolisen samt uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som inte rapporterats till Finanspolisen under perioden den 1 juli 2018 till och med den 1 september 2020.

Den 23 september 2020 inkom bolaget med ett yttrande samt bifogade handlingar till Länsstyrelsen. En begäran om komplettering skickades till bolaget den 14 oktober 2021. Bolaget har den 26 oktober 2021 kommit in med komplettering i form av ett yttrande samt bifogade handlingar.

Motivering till beslutet

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Även hur stor risken är för att detta sker ska anges. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som finns i verksamheten.⁶ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁷ och utvärderas årligen.⁸ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har gett in ett dokument med rubriken "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" som bland annat innehåller information om bolagets allmänna riskbedömning. I dokumentet anges i avsnittet "Allmän riskbedömning" att bolaget bedömer att risken för att de tjänster och produkter som det

⁶ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

⁸ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁹ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

tillhandahåller i sin verksamhet ska utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism är låg. Vidare framgår en översiktlig och allmänt hållen beskrivning av hur bolaget genomför sin allmänna riskbedömning och vilka faktorer som ska beaktas i den allmänna riskbedömningen. Det framgår även att den allmänna riskbedömningen ska omprövas vid behov och minst en gång per år. Det anges även att riskbedömningen har dokumenterats i bilaga 1 till dokumentet.

I bilaga 1 till dokumentet beskriver bolaget att det utför bokföring, bokslut, löner, rådgivning, skattekonsultationer och är deklaraationsombud. Bolaget tilldelar även respektive tjänst en risknivå. Vidare framgår att den allmänna inneboende risken bedöms som låg baserat på de tjänster som utförs, eftersom huvuddelen inte avser rådgivning och konsultation.

Bolaget beskriver i dokumentet att det för redovisningstjänster kan finnas en viss risk att dessa tjänster används för att ge verksamheter ökad trovärdighet utåt, samt att det kan finnas risk för att det saknas underlag eller att underlag är falska för att dölja att medel förs in eller ut ur verksamheten i penningtvättssyfte eller för finansiering av terrorism. Bolaget bedömer, såsom det får förstås, att risken för att bolagets redovisningstjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg. Vidare anger bolaget att risken för att de medel som rådgivningen avser kan härröra från brottslig verksamhet bedöms som något högre vid rådgivning rörande redovisning, pensioner och skatter, varför viss ökad vaksamhet krävs för dessa tjänster. Bolaget bedömer risken för dessa tjänster som låg och beskriver att det inte har någon särskild rådgivning annat än viss rådgivning vid transaktioner men att bolaget då har full spårbarhet gällande medel eftersom dessa också ska redovisas till berörda tillsynsmyndigheter. Bolaget beskriver även ett antal tjänster som bolaget anger att det *inte* tillhandahåller i sin verksamhet.

I dokumentet beskriver bolaget vidare vilka kundtyper det har samt att det främst får nya uppdrag genom lokal närvaro eller relationsmarknadsföring. Kunder tilldelas sammantaget risknivån normal. Vissa av bolagets kundtyper tilldelas även separata risknivåer. Bolaget bedömer, avseende kundernas geografiska anknytning, att kunder i närområdet innebär en låg-normal risk och att kunder som har anknytning till verksamhet utanför Sverige innebär en normal risk. Såsom det får förstås bedöms bolagets geografiska riskfaktorer sammantaget som låg risk.

Bolaget beskriver vidare, i ovan nämnda dokumentets avsnitt om distributionsformer, att det genom digitala lösningar [REDACTED], vilket bedöms som en högre risk eftersom personliga möten inte äger rum. I dokumentet beskriver bolaget även, avseende verksamhetsspecifika omständigheter, att det

är en mindre verksamhet med personlig kontakt med samtliga kunders företrädare med undantag för [REDACTED], varvid bolaget anger att det föreligger låg risk och att bolaget har kontakt med alla kunder och inte har [REDACTED].

I dokumentet beskriver bolaget även olika åtgärder för kundkännedom som det vidtar samt att vissa andra rutiner och riktlinjer finns i verksamheten. Vidare anger bolaget att det vid förändringar i tjänsteutbudet ska utvärdera den inneboende risken för den nya tjänsten samt uppdatera den allmänna riskbedömningen.

I bilaga 3 till dokumentet med rubrik "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" har bolaget dokumenterat datum för senaste genomgångarna och uppdateringarna av dess allmänna riskbedömning samt rutiner och riktlinjer i verksamheten. Av bolagets yttrande till Länsstyrelsen den 23 september 2020 framgår även att bolagets allmänna riskbedömning och dokumenterade rutiner och riktlinjer utvärderas och uppdateras årligen eller vid behov.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets allmänna riskbedömning innehåller flera brister. Bolaget har förvisso identifierat vissa exempel på hur de tjänster bolaget tillhandahåller kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det saknas dock en *motiverad* bedömning och analys av hur respektive tjänst som bolaget tillhandahåller kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism samt hur stor risken är för att de identifierade riskerna inträffar. Bolaget gör inte någon motiverad bedömning och analys av vilka egenskaper i bolagets tjänster som gör dem sårbara för försök till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Det framgår inte heller, i tillräckligt hög utsträckning, hur ett utnyttjande av bolagets tjänster rent faktiskt skulle kunna gå till.

Den allmänna riskbedömningen innehåller inte heller någon uttömmande analys eller motivering till vilka risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga avseende olika riskfaktorer som kan påverka risken för att bolagets tjänster utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det saknas vidare en systematisk genomgång av hur olika riskfaktorer såsom bolagets kunder, distributionskanaler, geografiska riskfaktorer och verksamhetsspecifika omständigheter påverkar risken för att bolagets tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Det saknas även analys och bedömning av hur olika riskfaktorer i kombination med varandra kan påverka risken att utnyttjas. Vid bedömningen ska *särskilt* riskfaktorer avseende verksamhetens kunder, länder och geografiska områden, transaktioner eller distributionskanaler beaktas. Detta eftersom det till exempel kan finnas en tjänst som i sig innebär en begränsad risk men dess distributionskanal medför en hög risk varför den sammanvägda risken

för att verksamhetsutövarens tjänster utnyttjas för penningtvätt bedöms innebära en medelhög risk. Även andra relevanta omständigheter och faktorer ska beaktas när det är relevant,¹⁰ vilket innebär att uppräknings av riskfaktorer som framgår av penningtvättslagen inte är uttömmande. Länsstyrelsen konstaterar även att bolaget i de ingivna handlingarna anger både att det har och att det inte har [REDACTED].

I den allmänna riskbedömningen ska även information om tillvägagångssätt och andra relevanta uppgifter som myndigheter lämnat om penningtvätt och finansiering av terrorism vägas in. Att dessa omständigheter vägts in framgår inte av bolagets allmänna riskbedömning. Att det av dokumentet med rubrik "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" framgår att bolaget löpande tar del av den information om penningtvätt och finansiering av terrorism som publiceras av Länsstyrelserna och FAR ändrar inte Länsstyrelsens bedömning i denna del eftersom det inte framgår hur denna information påverkat den allmänna riskbedömningen.

Bolaget har vidare, såsom det får förstås, i vissa delar av bedömningen av riskerna i verksamheten vägt in att bolaget vidtar riskreducerande åtgärder i form av exempelvis åtgärder för kundkännedom. Bland annat uppger bolaget i bilaga 1 till dokumentet med rubrik "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" att risken med distanskunder bedöms som normal om identifiering kan ske via e-legitimation. Av den allmänna riskbedömningen framgår dock inte att bolaget inte *enbart* beaktat att riskreducerande åtgärder rent faktiskt finns utan *även* värderat effektiviteten av dessa. Analys och bedömning kring de riskreducerande åtgärdernas effektivitet ska framgå av den allmänna riskbedömningen innan den sammanvägda risken anges.

I samband med bolagets komplettering den 26 oktober 2021 har bolaget gett in ett dokument med rubriken "Riskanalys", som bolaget uppger är en koppling till bolagets allmänna riskbedömning där resonemang fördjupas och uppdelas mer. Av dokumentet framgår under rubriken "BYRÅUPPGIFTER" att "datum för uppgifter" är 10/20/2021. Dokumentet består av olika avsnitt i vilka bolaget redogör för de olika tjänster, kundriskfaktorer, geografiska riskfaktorer och kontaktformer som finns i verksamheten. Bolaget anger även hur stor andel av verksamheten som utgörs av respektive tjänst, kundriskfaktor, geografisk riskfaktor och kontaktform. I respektive avsnitt anges även en risknivå – L, M eller H – som, såsom det får förstås, avser låg, medel eller hög risk. Bolaget beskriver vidare kortfattat skälen för bolagets bedömning av risknivån i varje avsnitt. I

¹⁰ Prop. 2016/17:173 "Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism" s. 510.

dokumentet tilldelar bolaget avsnittet benämnt ”Sammanfattande riskbedömning” risknivån L och beskriver härvid att bolaget är en mindre verksamhet med personlig kontakt med samtliga kunders företrädare och att verksamheten arbetar med enklare redovisningstjänster mot branscher där bolaget har en god kännedom och med avsaknad av komplexa affärsmodeller och komplexa transaktionsflöden.

Som framgått ovan anger bolaget i ovan nämnda dokument under rubriken ”BYRÅUPPGIFTER” att datum för uppgifter är 10/20/2021. Bolaget har gett in dokumentet i samband med dess komplettering till Länsstyrelsen den 26 oktober 2021. Av bolagets första yttrande samt därtill ingivna handlingar den 23 september 2020 framgår inte att det finns någon ytterligare dokumentation avseende den allmänna riskbedömningen i verksamheten som inte redan getts in till myndigheten. Länsstyrelsen ifrågasätter, utifrån vad som angetts ovan, om dokumentet med rubrik ”Riskanalys” funnits i verksamheten under tillsynsperioden, det vill säga under perioden den 1 juli 2018 till och med den 1 september 2020. Oaktat om dokumentet funnits i verksamheten under tillsynsperioden eller inte bedömer dock Länsstyrelsen att innehållet i dokumentet inte ändrar myndighetens bedömning som framgått ovan. Även i dokumentet med rubrik ”Riskanalys” saknas en motiverad analys och bedömning som visar hur bolaget kommit fram till sina slutsatser om vilka risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga avseende verksamhetens tjänster, kunder, distributionskanaler och geografiska riskfaktorer samt verksamhets specifika omständigheter.

Länsstyrelsen vill vidare påtala följande. Bolaget förefaller, både i bilaga 1 till dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” och i dokumentet med rubrik ”Riskanalys”, väga in att bolaget *inte* tillhandahåller vissa tjänster i sin verksamhet i den sammanvägda bedömningen av risken för att verksamheten kan utnyttjas. En verksamhetsutövare ska i sin allmänna riskbedömning bedöma hur de produkter och tjänster som *tillhandahålls* i verksamheten kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker.¹¹ Verksamhetsutövaren ska därför inom ramen för den allmänna riskbedömningen identifiera och bedöma de faktorer som är specifika just för dennes verksamhet för att kunna komma fram till den sammanvägda risken för att verksamhetsutövarens produkter och tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Den omständighet att bolaget *inte* tillhandahåller vissa tjänster kan således inte tas till intäkt för att det skulle innebära en minskad risk med de tjänster som tillhandahålls i verksamheten. En samlad

¹¹ 2 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

bedömning av samtliga relevanta verksamhetspecifika faktorer måste alltid göras.

I den komplettering som inkommit den 26 oktober 2021 har bolaget även inkommit med ett dokument innehållande FAR:s uttalanden i etikfrågor med benämningen ”EtikU 11 Medlemmarnas tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism”. Bolaget uppger i sitt yttrande att dokumentet används som vägledning i dess arbete och ska ses som en förlängning av bolagets allmänna riskbedömning med checklistor.

Länsstyrelsen konstaterar att det i dokumentet ”EtikU 11 Medlemmarnas tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism” anges att syftet med dokumentet är att ge FAR:s medlemmar vägledning och information om vilka överväganden som *ska göras* samt vilka åtgärder som *behöver vidtas* för att uppfylla penningtvättslagens krav. Länsstyrelsen vill härvid framhålla att FAR:s uttalanden i etikfrågor inte kan, såsom bolaget angett, anses utgöra en förlängning av bolagets allmänna riskbedömning med checklistor. FAR:s uttalanden kan visserligen ge vägledning till en verksamhetsutövare när denne upprättar de rutiner och riktlinjer som krävs enligt penningtvättsregelverket men de kan inte utgöra en sådan verksamhetsanpassad allmän riskbedömning eller sådana verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer som krävs enligt penningtvättsregelverket.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att identifiera och bedöma riskerna - hot och sårbarheter - med verksamhetens tjänster, kunder, distributionskanaler och geografiska riskfaktorer samt verksamhetspecifika omständigheter.

Syftet med en allmän riskbedömning är att besvara frågan om och hur bolagets tjänster kan användas för att till exempel dölja medels samband med brott eller brottslig verksamhet. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget inte har gjort en allmän riskbedömning i enlighet med kraven i penningtvättslagen varför bolaget saknar insikt i hur verksamhetens tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen bedömer att avsaknad av en för verksamheten anpassad allmän riskbedömning utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket. Detta särskilt med hänsyn till att bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som ska vidtas för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagets rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska således skapas utifrån en relevant,

uppdaterad och verklighetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har inte genomfört någon allmän riskbedömning i enlighet med kraven i penningtvättslagen under den granskade perioden. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget därigenom har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹²

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en korrekt utförd allmän riskbedömning. I avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning saknas förutsättningar för att bestämma kundens riskprofil. Detta med beaktande av att kundens riskprofil bland annat ska bestämmas med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning.

Som svar på Länsstyrelsens föreläggande att beskriva hur bolaget bedömer de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets olika typer av kundrelationer (kunders riskprofiler) hänvisar bolaget, i yttrande den 23 september 2020, till sin allmänna riskbedömning samt anför följande. Bolagets kunder delas in i olika riskprofiler baserat på olika indikationspunkter. Indelningen görs i samband med acceptering av nya kunder i samband med kundkännedomsprocessen och uppdateras årligen om behov finns, det vill säga om förändringar skett i kundens verksamhet eller annan förändring skett i kundens organisation eller struktur.

Det framgår vidare av dokumentet med rubrik "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" i avsnittet benämnt "Åtgärder för kundkännedom" att uppdragsansvarig gör en utvärdering av kunden innan en ny kund accepteras och vid omprövning av uppdraget. Bolaget uppger även att varje kund tilldelas en riskprofil (låg, normal eller hög) enligt penningtvättslagen. I avsnittet beskrivs vidare att behörig beslutsfattare ska bestämma vilken riskprofil en kund ska ha om kunden är eller har varit en PEP under de senaste 18 månaderna, alternativt familjemedlem eller känd medarbetare till en sådan person, eller om kunden är etablerad i ett

¹² 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

högrisk tredjeland. Vidare listar bolaget exempel på omständigheter som kan utgöra indikatorer på låg respektive hög risk.

I avsnittet anger bolaget vidare att uppföljning av affärsförbindelser görs årligen vid omprövning av uppdrag samt om någon förändring sker under året som föranleder omprövning av kundens riskprofil, till exempel vid ändring i företrädarkretsen eller efterfrågan av nya tjänster. Bolaget uppger även att eventuella förändringar följs upp årligen i samband med bokslutsarbete och dokumenteras så att bolaget har korrekta uppgifter på ägare (verklig huvudman), styrelseledamöter och företrädare. Bolaget beskriver vidare att det löpande genom bevakningslistor erhåller information om förändringar hos kunder. Om förändring sker avseende verklig huvudman eller företrädare ska detta följas upp.

I avsnittet anges vidare att om kundens riskprofil har bedömts vara hög ska uppföljning ske oftare samt att bolaget då ska tillämpa en skärpt löpande uppföljning av affärsförbindelsen i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att hantera den bedömda risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget beskriver dock även att det inte ska arbeta med högrisk kunder och att om en kund bedöms utgöra hög risk ska uppdraget nekas och aldrig initieras. Det framgår vidare att minskad frekvens av uppföljning av kundkännedsåtgärder kan tillämpas vid låg risk, dock minst årligen.

Av dokumentet med rubrik "Kontroller enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism Handledning för att uppnå kundkännedom" framgår att en kunds riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Bolaget beskriver vidare att "en medlem" löpande och vid behov ska följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att, såsom det får förstås, information om kunden som framkommit vid tidigare vidtagna kundkännedsåtgärder är aktuell och tillräcklig för att hantera den bedömda risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. En hänvisning görs vidare till att det i penningtvättslagen anges omständigheter som kan tyda på att risken för penningtvätt och finansiering av terrorism är låg respektive, såsom det får förstås, hög. I checklistorna i dokumentet anger bolaget att om en kund är etablerad i ett land utanför EES som av EU-kommissionen har identifierats som ett högrisk tredjeland anses risken för att kundrelationen ska förknippas med penningtvätt eller finansiering av terrorism vara hög, varvid skärpt fortlöpande uppföljning av affärsförbindelsen ska tillämpas.

Av checklistorna framgår även att bolaget fortlöpande ska följa pågående affärsförbindelser genom att kontrollera och dokumentera att de transaktioner som utförs inom ramen för affärsförbindelsen

stämmer överens med den kunskap som medlemmen har om kunden och dennes affärs- och riskprofil, och om det behövs, varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Vidare framgår att särskild uppmärksamhet bör riktas mot eventuella förändringar av kundens normala beteende och den betydelse som detta kan ha såvitt avser risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget beskriver även att om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning eller en familjemedlem eller känd medarbetare till en person i politiskt utsatt ställning gäller skärpta krav på fortlöpande uppföljning.

I checklistan för kontroll av kunder som är fysiska personer hänvisas till dokumentet med rubrik "EtikU 11 Medlemmarnas tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism" och det anges att det i bilaga 2 till dokumentet ges exempel på omständigheter som kan föranleda skärpta åtgärder och att exempel på kontroller finns i p. 5.50 EtikU 11.

Bolaget ger även i sina yttranden den 23 september 2020 respektive den 26 oktober 2021 beskrivningar av, såsom det får förstås, bolagets uppföljning och övervakning av dess kunder. I yttrande ingivet den 23 september 2020 uppger bolaget att det har upprättat bevakningslistor avseende dess kunder och att bolaget meddelas varje gång en förändring sker hos en kund på bevakningslistorna, till exempel om en kund skulle byta styrelse, ändra namn, fastställa årsredovisning eller få en betalningsanmärkning. Bolaget anger även att det alltid får aktuella registeruppgifter och information om alla förändringar. I yttrandet beskriver bolaget vidare att det årligen, i samband med bokslutsarbetet, stämmer av kunduppgifterna mot registeruppgifter med avseende på styrelsesammansättning, ägande och firmateckning samt verklig huvudman varefter bolaget uppdaterar sina uppgifter om kunderna. Bolaget uppger även att det träffar sina kunder flera gånger årligen samt att det arbetar med löpande redovisning, vilket gör att bolaget även identifierar och går igenom de flesta klienters transaktioner och händelser månadsvis och identifierar direkt om något skulle avvika från normalt beteende för klientföretaget.

I yttrande ingivet den 26 oktober 2021 beskriver bolaget återigen att det har bevakningslistor avseende sina kunder som träffar förändringar hos företrädare, adressändringar, nya handlingar, betalningsanmärkningar med mera. I yttrandet beskriver bolaget även att det kontrollerar förändringar och uppdaterar sina uppgifter om kunder årligen. Bolaget uppger vidare att det vid riskbedömning av sina kunder inte bedömer kunder likadant även om de är i samma bransch, vilket beror på att bolaget även beaktar verksamhetens omfattning och hur kontantintensiv den är med mera.

Länsstyrelsen har även, i föreläggandet daterat den 1 september 2020, begärt in sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för

kundkännedom. Av den dokumentation på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder som getts in av bolaget framgår att bolaget, för respektive kund, beskrivit vilka riskindikatorer som funnits och därefter angett vilken risknivå kundrelationen ska förknippas med.

Länsstyrelsen bedömer att det av bolagets redogörelse inte i tillräcklig utsträckning går att utläsa *hur* själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofiler) görs. Bolaget har förvisso, i den ingivna dokumentationen avseende faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom, visat att det tilldelar sina kunder riskprofiler. Vidare framgår att bolaget väger in olika omständigheter vid bedömningen av vilken risknivå respektive kund ska förknippas med. Det framgår dock exempelvis inte i tillräcklig utsträckning, varken av bolagets redogörelse eller av den ingivna dokumentationen, vilken avvägning som bolaget gör vid bedömningen av om en kund ska förknippas med låg, normal eller hög risk utifrån den inhämtade informationen om kunden. Bolaget har inte heller ställt upp kriterier för riskklassificering utan enbart gett *exempel* på omständigheter som indikerar låg respektive hög risk. Bolaget har således inte redogjort för vad som händer om en kund till exempel uppvisar två faktorer som indikerar hög risk och en som indikerar låg risk.

Vad gäller bolagets uppföljning av kundernas riskprofiler konstaterar Länsstyrelsen att det visserligen framgår att sådan uppföljning ska ske. Bolaget har i denna del bland annat angett hur uppföljning av dess affärsförbindelser kan se ut. Av bolagets yttranden och övriga ingivna handlingar framgår dock inte *hur* den information som framkommer i en sådan uppföljning påverkar *den risk som kan förknippas med kunden*. Länsstyrelsen bedömer därför att det saknas en tydlig redogörelse för hur kunders riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse.

Mot bakgrund av att bolaget inte har redogjort för *hur* bedömning av kunders riskprofiler görs är Länsstyrelsens bedömning att bolagets kunder inte tilldelats verklighetsanpassade riskprofiler i enlighet med kraven i penningtvättslagen.

Riskkvalificeringen av kunder syftar till att avgöra om kunden ska placeras i risknivå låg, normal eller hög. Därefter ska bolaget bestämma omfattningen av de kundkännedomsåtgärder som krävs för att hantera risken kopplad till kunden. Detta innebär att varje kund efter en helhetsbedömning ska tilldelas en egen riskkvalificering och att åtgärderna för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund.

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela sina

kunder verklighetsanpassade riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.¹³

Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.¹⁴

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas när en affärsförbindelse¹⁵ etableras. Om verksamhetsutövaren inte har en affärsförbindelse med kunden, ska åtgärder för kundkännedom vidtas, (i) vid enstaka transaktioner som uppgår till ett belopp motsvarande 15 000 euro, (ii) vid transaktioner som understiger ett belopp motsvarande 15 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har samband med en eller flera andra transaktioner och som tillsammans uppgår till minst detta belopp.¹⁶

Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder¹⁷ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna¹⁸ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen.

En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.¹⁹

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kändedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.²⁰ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism.

¹³ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

¹⁴ Prop. 2016/17:173 s. 213.

¹⁵ 1 kap. 8 § 1 penningtvättslagen.

¹⁶ 3 kap. 4 § penningtvättslagen.

¹⁷ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

¹⁸ 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

¹⁹ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

²⁰ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.²¹

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.²² Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.²³

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.²⁴

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera²⁵ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.²⁶ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.²⁷ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har

²¹ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

²² Prop. 2016/17:173 s. 248.

²³ 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

²⁴ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²⁵ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁶ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁷ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.²⁸

Länsstyrelsens bedömning

Inledningsvis konstaterar Länsstyrelsen att innehållet i de rutiner och riktlinjer som verksamhetsutövaren har upprättat för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska återspegla de risker som identifierats i den allmänna riskbedömningen. Med anledning av att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning har bolaget således inte haft förutsättningar att upprätta sådana rutiner och riktlinjer för kundkännedsåtgärder som följer av penningtvättsregelverket.

Oaktat det ovan anförda vill Länsstyrelsen framföra följande gällande bolagets rutiner och riktlinjer för kundkännedom.

Rutiner och riktlinjer ska vara begripliga, situationsanpassade och tillämpbara så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer.²⁹ Rutinerna och riktlinjerna ska användas för att hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i den allmänna riskbedömningen. Med beaktande av detta bedömer Länsstyrelsen att bolagets ingivna rutiner och riktlinjer för kundkännedom är bristfälliga.

I bolagets ingivna rutiner och riktlinjer för kundkännedom saknas i flera delar beskrivningar av *hur* bolaget vidtar åtgärder för kundkännedom. I de ingivna handlingarna saknas uppgift om *hur* bolaget identifierar kunder som är fysiska personer. Bolaget anger förvisso *att* ”en medlem” ska identifiera sina kunder och beskriver hur bolaget utför identitetskontroller av sina kunder. Bolaget anger dock inte, i enlighet med kraven i penningtvättsregelverket, att det ska identifiera fysiska personer genom att efterfråga personens namn, personnummer, samordningsnummer eller motsvarande nummer samt adress.³⁰ Först därefter ska bolaget vidta åtgärder som syftar till att verifiera att de uppgifter som inhämtats är korrekta.

Det framgår inte heller *hur* bolaget utreder om en kund som är en fysisk person har en verklig huvudman. Den omständighet att bolaget, i den checklista som getts in avseende kunder som är fysiska personer, bedömer att det sällan finns en verklig huvudman när kunden är en fysisk person och att bolaget ska vidta åtgärder för det fall det ändå

²⁸ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

²⁹ Prop. 2016/17:173 s. 212 ff.

³⁰ 3 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

skulle framgå att kunden har en verklig huvudman är inte en tillräcklig rutin i denna del. Det framgår vidare inte *hur* bolaget inhämtar information om affärsförbindelsens syfte och art.

Av bolagets ingivna rutiner och riktlinjer för kundkännedom framgår inte *hur* bolaget bedömer om en kund eller i förekommande fall kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, alternativt närstående eller känd medarbetare till en sådan person. Bolaget ger dock, både i dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” och i checklistorna i dokumentet med rubrik ”Kontroller enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism Handledning för att uppnå kundkännedom”, en viss beskrivning av hur bolaget *hanterar* att en kund eller i förekommande fall kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, alternativt närstående eller känd medarbetare till sådan, samt om en kund är etablerad i ett högriskredjeland. Det saknas emellertid uppgift om *hur* bolaget vidtar vissa av de åtgärder som penningtvättslagen uppställer krav på att bolaget i en sådan situation ska vidta.³¹ Det saknas exempelvis information om *hur* bolaget ska inhämta information om varifrån kundens och i förekommande fall den verkliga huvudmannens ekonomiska medel kommer. Det är enligt Länsstyrelsens bedömning inte en tillräcklig rutin att ange att lämpliga åtgärder ska vidtas och att ytterligare information ska inhämtas i denna del för att uppfylla kraven i penningtvättslagen.

Det kan vidare konstateras följande avseende bolagets rutiner för skärpta åtgärder för kundkännedom som ska vidtas om en kundrelation förknippas med hög risk. Bolaget beskriver i dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” att mer omfattande kundkännedomsåtgärder ska vidtas om kundrelationen förknippas med hög risk. Härvid framgår att sådana åtgärder kan omfatta inhämtande av ytterligare information om kundens ekonomiska situation och varifrån kundens ekonomiska medel kommer samt ytterligare åtgärder för att klarlägga kundens organisation och ägarstruktur, till exempel förfrågningar om eventuella närståendeförhållanden mellan olika ägare/ägarföretag. Vidare framgår att sådana åtgärder kan omfatta begäran om att mottagningsbevis om bekräftelsebrev skickas för kontroll av fysiska personer på distans samt kontroll av medborgarskap för fysisk person. Bolaget anger även att de tre första åtgärderna, vilka såsom det får förstås utgörs av inhämtande av ytterligare information om kundens ekonomiska situation och varifrån kundens ekonomiska medel kommer, ytterligare åtgärder för att klarlägga kundens organisation och ägarstruktur samt begäran om att mottagningsbevis om bekräftelsebrev skickas för kontroll av fysiska personer på distans,

³¹ Se 3 kap. 17 och 19 §§ penningtvättslagen.

alltid ska vidtas om kunden är eller företräds av en PEP eller om kunden är etablerad i ett högriskland.

I de checklistor som getts in framgår emellertid att bolaget, om kunden är etablerad i ett högriskredjeland och kundrelationen därmed ska förknippas med hög risk, ska vidta följande kundkännedsåtgärder. Bolaget ska inhämta ytterligare information om kunden och den verkliga huvudmannen samt om affärsförbindelsens eller den enstaka transaktionens syfte och art. Vidare ska bolaget inhämta information om kundens och den verkliga huvudmannens ekonomiska situation och varifrån kundens och den verkliga huvudmannens medel kommer, samt ett godkännande från behörig beslutsfattare vid "medlemsföretaget" inför beslut att anta kunden eller avbryta kundförhållandet.

Därtill framgår av checklistan för kontroll av kunder som är fysiska personer att det i dokumentet med rubrik "EtikU 11 Medlemmarnas tillämpning av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism" under punkten 5.50 finns exempel på kontroller som, såsom det får förstås, kan göras om skärpta kundkännedsåtgärder ska vidtas. Däri anges att det som exempel på skärpta åtgärder för kundkännedom kan vara att inhämta ytterligare information om kundens ekonomiska situation och varifrån kundens ekonomiska medel kommer, kontroll av medborgarskap av fysisk person, begära in mottagningsbevis om bekräftelsebrev skickats för kontroll av identitet för fysiska personer på distans samt ökad frekvens för uppdatering av kundkännedom och intensitet för granskning av transaktioner.

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget i de ingivna handlingarna i flera delar ger olika beskrivningar av vilka skärpta åtgärder för kundkännedom som ska vidtas vid hög risk, eller i vart fall när en kundrelation förknippas med hög risk till följd av att en kund är etablerad i ett högriskredjeland. Som ovan anförts ska bolaget ha begripliga, situationsanpassade och tillämpbara rutiner och riktlinjer så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer. Utifrån vad som framgått ovan bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte uppfyller kraven i denna del eftersom bolaget, genom att i olika delar av sina rutiner och riktlinjer ge olika beskrivningar av vilka skärpta åtgärder för kundkännedom som ska vidtas, inte ger tydliga handlingsregler för hur en sådan kund ska hanteras.

Bolaget gör vidare i sina yttranden till Länsstyrelsen den 23 september 2020 och den 26 oktober 2021 vissa redogörelser för vilka åtgärder för kundkännedom som bolaget vidtar. Dessa redogörelser utgör svar som upprättats i enlighet med Länsstyrelsens föreläggande och utgör således inte dokumenterade rutiner och riktlinjer såsom krävs i penningtvättslagen. Oaktat detta bedömer Länsstyrelsen att vad som

anges i nämnda yttranden inte ändrar Länsstyrelsens bedömning som framgått ovan.

Länsstyrelsen har, som framgått av avsnittet benämnt ”Riskbedömning av kunder”, inom ramen för stickprovskontroll begärt in sex anonyma exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder. I bolagets yttrande till Länsstyrelsen den 23 september 2020 anger bolaget, som svar på Länsstyrelsens föreläggande i denna del, att det är oklart vad myndigheten faktiskt syftar på, varvid bolaget redogör för vissa åtgärder för kundkännedom som bolaget vidtar. Länsstyrelsen har därefter, i den begäran om komplettering som skickats till bolaget den 14 oktober 2021, återigen efterfrågat att bolaget ska inkomma med dokumentation enligt ovan. Bolaget har därefter, i kompletteringen den 26 oktober 2021, inkommit med [REDACTED] exempel på dokumentation på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder.

Länsstyrelsen bedömer att det finns brister i bolagets dokumentation på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom. Bolaget anger, i den dokumentation i form av checklistor som getts in avseende de kunder som bedömts förknippas med hög risk, att det inte identifierat omständigheter som kan föranleda skärpta åtgärder för kundkännedom, men att det vidtagit vissa ytterligare åtgärder för dessa kunder. Det saknas dock dokumentation avseende flera av dessa åtgärder, exempelvis dokumentation på den kontroll bolaget ska ha gjort avseende kundernas [REDACTED] och den kontroll som ska ha skett avseende kundernas [REDACTED]. Länsstyrelsen vill även påtala att det enligt penningtvättslagen finns en skyldighet att vidta skärpta åtgärder för kundkännedom om en kundrelation förknippas med hög risk och att bolaget, utifrån vad som framgått ovan, inte visat att det efterlevt penningtvättslagen i denna del eftersom bolaget, trots att det bedömt att kunden innebär hög risk, angett att det inte identifierat omständigheter som kan föranleda skärpta åtgärder för kundkännedom.

Länsstyrelsen noterar även att bolaget i dokumentet ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” uppger att det inte ska arbeta med högrisk kunder och att om en kund bedöms utgöra hög risk ska uppdraget nekas och aldrig initieras. I den ingivna dokumentationen återfinns dock [REDACTED] exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder för kunder som bolaget bedömt förknippas med hög risk. Det framgår även av det ingivna dokumentet benämnt ”KYC DanDro” att bolaget har [REDACTED] kunder som bedömts förknippas med hög risk. Bolaget förefaller således inte följa sina egna rutiner och riktlinjer i denna del.

Vidare kan konstateras att bolaget i bilaga 1 till dokumentet ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” uppger, såsom det får förstås, att det inte har några kunder som är

[REDACTED]. I bolagets dokumentation på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom avseende [REDACTED] kund som bedöms förknippas med hög risk och som [REDACTED] beskriver dock bolaget att kunden är [REDACTED]. Bolaget förefaller således ha kunder som [REDACTED] med vad bolaget bedömer som [REDACTED], trots att bolaget i sin allmänna riskbedömning anger att det inte har några sådana kunder.

Länsstyrelsen vill även framhålla följande. I checklistan för kontroll av kunder som är [REDACTED] i dokumentet med rubrik "Kontroller enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism Handledning för att uppnå kundkännedom" uppger bolaget att en ställföreträdare eller ombuds identitet kontrolleras genom id-handling eller via elektronisk legitimation. Härvid beskriver bolaget att det för samtliga kunduppdrag ska utses till deklaraionsombud vilket sker genom registrering på Skatteverkets e-tjänster med signatur av BankID, samt att ställföreträdarens eller ombudets identitet anses styrkt genom elektronisk signering som finns dokumenterad genom Skatteverkets e-tjänster. Bolaget anger även i yttrande ingivet den 23 september 2020 att kunden, när denne lägger in bolaget som deklaraionsombud, signerar och bekräftar med BankID både mot Skatteverket och mot bank. I de exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom som getts in av bolaget återfinns dokumentation på vad som får förstås vara skärmbilder av bolagets inloggning som deklaraionsombud för kunderna i Skatteverkets e-tjänst.

En verksamhetsutövare kan förvisso under vissa, i penningtvättslagen angivna, omständigheter förlita sig på åtgärder för kundkännedom som vidtagits av utomstående.³² Av penningtvättslagen framgår dock även att det endast är vissa särskilt angivna personer som anses utgöra sådan utomstående som avses härom.³³ Skatteverket är inte en sådan utomstående som avses i penningtvättslagen och bolaget kan därför inte förlita sig på åtgärder för kundkännedom som vidtagits av myndigheten.

Länsstyrelsen vill även påpeka att en verksamhetsutövare inte får förlita sig på åtgärder som utförts av utomstående om verksamhetsutövaren inte utan dröjsmål får del av de uppgifter som den utomstående har inhämtat, och på begäran kan få del av den dokumentation som ligger till grund för uppgifterna. Enligt förarbetena avses med detta exempelvis kopior av identitetshandlingar, fullmakter och utredningar om det verkliga huvudmannskapet. Kravet på att sådant underlag ska kunna erhållas på begäran innebär att verksamhetsutövaren genom avtal eller på annat sätt måste säkerställa en rätt att ta del av underlaget innan

³² Se 3 kap. 21 § penningtvättslagen.

³³ Se 3 kap. 22 § penningtvättslagen.

verksamhetsutövaren förlitar sig på åtgärder för kundkännedom som vidtas av utomstående.³⁴ Det är verksamhetsutövaren som svarar för att de åtgärder för kundkännedom som vidtagits av utomstående är tillräckliga. För det fall bolaget menar att de ingivna skärmbilderna av bolagets inloggning som deklaraionsombud för kunder utgör dokumentation på bekräftelse på elektronisk legitimation vill Länsstyrelsen framhålla att dokumentationen, enligt myndighetens bedömning, inte visar att bolaget fått del av den av Skatteverket eller en bank vidtagna åtgärden, det vill säga Skatteverkets eller bankens kontroll av elektronisk legitimation.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket avseende rutiner och riktlinjer för kundkännedom. Inte heller har bolaget uppfyllt kraven på att vidta kundkännedomsåtgärder i praktiken.

Underlåtenheten att upprätta lagenliga rutiner och riktlinjer samt vidta tillräckliga kundkännedomsåtgärder har, enligt Länsstyrelsens bedömning, medfört en ökad risk för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att såväl bristerna i bolagets rutiner och riktlinjer som underlåtenheten att vidta tillräckliga kundkännedomsåtgärder är synnerligen allvarliga.

Länsstyrelsen bedömer även att bolaget inte har beaktat förbud mot att ingå och upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden. Utredningen i ärendet visar att bolaget, trots att det inte har haft tillräcklig kännedom om sina kunder och inte ens haft möjlighet att ha sådan kännedom, har etablerat och upprätthållit samtliga affärsförbindelser. Överträdelser av detta förbud bedömer Länsstyrelsen vara av synnerligen allvarlig art.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska se till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³⁵ Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter

³⁴ Prop. 2016/17:173 s. 533.

³⁵ 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

och funktioner.³⁶ Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.³⁷

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³⁸

Verksamhetsutövaren får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.³⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget anger i dokumentet med rubrik "ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB" i avsnittet benämnt "Personalrutiner" bland annat att all personal ska genomgå internutbildning om penningtvättslagen, informeras om den allmänna riskbedömningen och byråns riktlinjer och rutiner enligt penningtvättslagen och delta i byråns årliga utbildningar om penningtvättslagen. Det framgår vidare att personalen uppmuntras att ta del av den information om penningtvätt och finansiering av terrorism som finns tillgänglig på webbplatser hos länsstyrelserna, Finansinspektionen, Spelinspektionen, Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, FATF, regeringen och SIMPT (Svenska institutet mot penningtvätt). Bolaget har även gett in dokumentation avseende innehållet av den utbildning som tillhandahållits, när utbildningen ägt rum samt vilka som deltagit på utbildningarna.

En verksamhetsutövares utbildning och information ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning. Som tidigare framgått bedöms bolaget sakna en sådan adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning som krävs enligt penningtvättsregelverket. Bolaget har därför inte kunnat ta fram sådan utbildning som följer av nämnda regelverk och har således inte haft förutsättningar att tillhandahålla sådan utbildning som följer av penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen bedömer att bolaget därmed inte visat att det uppfyller kraven på att tillhandahålla

³⁶ 2 kap. 8 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁷ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³⁸ 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

³⁹ 2 kap. 15 § andra stycket penningtvättslagen.

relevant utbildning och information för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättslagen.

I dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” i avsnittet benämnt ”Personalrutiner” ger bolaget exempel på hotfulla situationer som kan uppkomma när personalen vidtar åtgärder enligt penningtvättslagen. Bolaget beskriver vidare att det tillämpar en förebyggande rutin vid antagande av kunder och uppdrag som innebär att kunden informeras om de skyldigheter som bolaget har enligt penningtvättslagen. Det framgår även att bolagets anställda ska rapportera till PTL-ansvarig om de upplever att de har blivit hotade till följd av vidtagna åtgärder. Bolaget anger vidare att det tillämpar en åtgärdsplan när en anställd har utsatts för hot som består i att bolaget alltid gör en polisanmälan, varefter handlingsplan upprättas tillsammans med polisen. Den anställde ska även erbjudas samtal med psykolog/psykoterapeut och bolaget ska vidta åtgärder för att i möjligaste mån tillse att den anställde får sällskap till och från kontoret.

Anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten ska skyddas mot utifrån *kommande* hot och andra fientliga handlingar som är en följd av att personerna rapporterat kunder för misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. När det gäller omfattningen av rutinerna och de andra åtgärderna har uttalats i förarbeten till den tidigare lagstiftningen att arbetsgivaren ska sträva efter att i möjligaste mån minimera riskerna och med hjälp av styrdokument och processer skapa en rimlig arbetsform för de som berörs.⁴⁰ Bedömningen bör göras utifrån risk, hotbild, verksamhetens art och liknande omständigheter. Dessa uttalanden är alltså aktuella och kan ses som en allmän princip för hur långt arbetsgivarens skyldighet sträcker sig.⁴¹

Bolagets redogörelse för dess rutiner och åtgärder i övrigt som vidtas för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör bolagets skyldigheter enligt penningtvättslagen tar sikte på åtgärder som vidtas i efterhand och inte, såsom angetts i penningtvättslagens förarbeten, åtgärder som vidtas för kommande hot och andra fientliga handlingar. Bolagets beskrivning av att det tillämpar en förebyggande rutin vid antagande av kunder och uppdrag som innebär att kunden informeras om de skyldigheter som bolaget har enligt penningtvättslagen är enligt Länsstyrelsens bedömning inte en tillräcklig rutin för att bolaget ska anses uppnå lagkraven i denna del.

⁴⁰ Prop. 2008/09:70 ”Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet” s. 131.

⁴¹ Prop. 2016/17:173 s. 223.

Länsstyrelsen kan vidare konstatera att det saknas uppgift om att bolaget inte får utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för represalier på grund av att denne har gjort en anmälan internt eller till Polismyndigheten.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte visat att det uppfyller kraven i penningtvättsregelverket i denna del och att bolaget därmed löpt ökad risk att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.⁴² Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.⁴³ Skärpta kundkännedomåtgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skäligen grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.⁴⁴ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att produkter eller tjänster kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁵ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.⁴⁶

Om verksamhetsutövaren har skäligen grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).⁴⁷

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁸ En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om

⁴² 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴³ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁴ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

⁴⁵ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁶ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁴⁷ 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁴⁸ 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

förbindelsens art.⁴⁹ Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁵⁰

Det råder tystnadsplikt i fråga om bedömning som utförs, har utförts eller kommer att utföras enligt 2 § eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §§.⁵¹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget anger i dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” i avsnittet benämnt ”Övervakning och rapportering till Finanspolisen” att övervakning ska göras löpande av pågående uppdrag för att uppmärksamma avvikande aktiviteter och transaktioner. Bolaget ger även exempel på vad som kan föranleda ökad vaksamhet. Vidare framgår att ansvarig för regelefterlevnad ska vidtalas vid observation av avvikelse som skulle kunna tyda på penningtvätt eller finansiering av terrorism och att denne avgör huruvida skälig misstanke finns eller om ytterligare information behöver inhämtas. Det framgår även att ett uppdrag inte får antas om misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppkommer i antagningsprocessen, samt att misstanken ska rapporteras till Finanspolisen.

Bolaget beskriver även att det vid skälig misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism utan dröjsmål ska rapportera misstanken till Finanspolisen samt att ansvarig för regelefterlevnad ska avgöra huruvida uppdraget kan behållas. Bolaget anger vidare att kunden eller utomstående inte får informeras om misstankarna oavsett om rapport till Finanspolisen har lämnats eller inte och att uppmärksammade avvikelser och misstankar samt vidtagna åtgärder alltid ska dokumenteras, även när rapportering till Finanspolisen inte har skett.

I dokumentets avsnitt benämnt ”Åtgärder för kundkännedom” anger bolaget att förhöjd övervakning av affärsförbindelsen och, om tillämpligt, enstaka transaktioner ska ske om kundrelationen förknippas med hög risk i syfte att upptäcka aktiviteter och transaktioner som avviker från det verksamhetsutövaren har anledning att räkna med utifrån dennes kännedom. Bolaget anger vidare att ett uppdrag inte får antas om misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppkommer i antagningsprocessen. Vidare anges att misstanken ska rapporteras till Finanspolisen och att vidtagna åtgärder ska dokumenteras i dokumentet benämnt ”KYC DanDro”.

⁴⁹ 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁵⁰ 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁵¹ 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

I ovan nämnda dokumentets avsnitt benämnt ”Ansvar för regelefterlevnad” framgår även att bolagets ansvarige för regelefterlevnad omedelbart ska meddelas om det finns anledning att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Av dokumentet med rubrik ”Kontroller enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism Handledning för att uppnå kundkännedom” framgår att ett uppdrag inte får antas om misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppkommer i antagningsprocessen. Bolaget anger vidare att om förnyade kontroller skett vid osäkerhet om kundens identitet, varvid kontrollerna misslyckas och det finns anledning att misstänka penningtvätt och finansiering av terrorism, ska bolaget överväga att lämna uppgifter till Finanspolisen.

I de checklistor som getts in beskriver bolaget även att ”en medlem” ska övervaka aktiviteter och transaktioner i förhöjd omfattning om kunden, kundens företrädare eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning, alternativt familjemedlem eller känd medarbetare till en sådan person, eller om kunden är etablerad i ett högriskredjeland. Av checklistorna framgår vidare att bolaget inte får anta ett uppdrag eller ingå en affärsförbindelse om det föreligger misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen har konstaterat att bolaget saknar en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Mot bakgrund av detta saknar bolaget förutsättningar att identifiera hur bolagets tjänster kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Detta medför även att bolaget inte heller har kunnat lägga några identifierade tillvägagångssätt till grund för framtagandet av exempelvis ”varningssignaler” som bolaget hade kunnat använda som stöd i arbetet.

Oaktat det ovan anförda bedömer Länsstyrelsen att bolagets rutiner för övervakning och rapportering är bristfälliga.

Av de ingivna handlingarna framgår inte *hur* bolaget ska övervaka sina pågående affärsförbindelser och enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Av rutinen ska bland annat framgå *hur* bolaget upptäcker aktiviteter och transaktioner som avviker från vad man har anledning att räkna med och vilka åtgärder som med anledning av detta ska vidtas. Det är enligt Länsstyrelsens bedömning inte tillräckligt att bolaget anger att ytterligare åtgärder ska vidtas i en sådan situation för att uppfylla kraven i penningtvättsregelverket.

Av de ingivna handlingarna framgår inte heller om bolaget har ett sådant system som enligt penningtvättsregelverket krävs för att bolaget snabbt och fullständigt ska kunna lämna uppgifter om

huruvida bolaget under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art. Länsstyrelsen utgår därför från att sådant system saknas i bolaget.

Som framgått ovan i avsnittet ”Riskbedömning av kunder” ger bolaget även i sina yttranden den 23 september 2020 respektive den 26 oktober 2021 beskrivningar av, såsom det får förstås, bolagets uppföljning och övervakning av dess kunder.

Länsstyrelsen konstaterar att redogörelserna i yttrandena inte utgör dokumenterade rutiner och riktlinjer för övervakning och rapportering såsom krävs enligt penningtvättslagen. Oaktat det ovan anförda bedömer Länsstyrelsen att vad som anges i bolagets yttranden, även om detta hade varit upprättat och dokumenterat i verksamheten, inte ändrar Länsstyrelsens bedömning som framgått ovan. Länsstyrelsen bedömer fortsatt att det inte i tillräcklig utsträckning framgår *hur* bolaget ska övervaka sina pågående affärsförbindelser och enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Det framgår exempelvis inte vilka åtgärder bolaget ska vidta om det upptäcker transaktioner eller aktiviteter som avviker från vad man har att räkna med.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering inte är tillräckliga. Avsaknad av tillräckliga rutiner och riktlinjer innebär att bolaget har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att överträdelsena är av synnerligen allvarlig art.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁵²

Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁵³ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden

⁵² 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁵³ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

räknas från det att avståendet skedde.⁵⁴ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁵⁵ Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § får inte lämnas till kunden.⁵⁶ Den som är verksam hos verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att vissa personuppgifter behandlas och att sådana uppgifter bevaras.⁵⁷

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget uppger i dokumentet ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” att åtgärder som har vidtagits enligt penningtvättslagen – kundkännedom, övervakning och eventuell rapportering – dokumenteras och bevaras i fem år efter det att affärsförbindelsen med kunden har upphört. Arkivering sker i enlighet med byråns arkiveringsrutiner. Bolaget anger även att uppdragsdokumentation alltid ska bevaras i 10 år. Vidare framgår att personuppgifter får behandlas för att uppfylla byråns skyldigheter enligt penningtvättslagen vilket även framgår av dataskyddsförordningen.

I de checklistor som getts in framgår att dokumentation avseende kundkännedom ska bevaras tillsammans med uppdragsdokumentationen minst fem år efter affärsförbindelsens upphörande eller den längre tid som i det enskilda fallet följer av tillämplig författning eller god yrkessed.

Länsstyrelsen bedömer att det finns brister i de ingivna rutinerna och riktlinjerna avseende behandling av personuppgifter. Det saknas information om att handlingar och uppgifter ska bevaras under längre tid än fem år men som högst i tio år om det är nödvändigt för att förebygga, upptäcka eller utreda penningtvätt eller finansiering av terrorism. Enligt Länsstyrelsens bedömning är det härvid inte tillräckligt att bolaget beskriver att dokumentation avseende kundkännedom ska bevaras i minst fem år efter affärsförbindelsens upphörande eller den längre tid som i det enskilda fallet följer av tillämplig författning eller god yrkessed.

Det framgår inte heller att information om att personuppgifter behandlas i syfte att förebygga, utreda eller upptäcka penningtvätt och finansiering av terrorism enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana

⁵⁴ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁵⁵ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁵⁶ 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁵⁷ 5 kap. 11 § penningtvättslagen.

uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § inte får lämnas ut till den registrerade.⁵⁸

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller behandling av personuppgifter genom bevarande av handlingar och uppgifter.

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁵⁹ Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁶⁰ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.⁶¹

Länsstyrelsens bedömning

I dokumentet med rubrik ”ALLMÄN RISKBEDÖMNING för DANDRO CONSULTING AB” i avsnittet benämnt ”Ansvar för regelefterlevnad” anger bolaget namnet på den person som är ansvarig för regelefterlevnad, som av bolaget benämns som PTL-ansvarig, vilket innebär ansvar för uppdatering av byråns allmänna riskbedömning, för upprättade riktlinjer och rutiner samt kontroll av att alla medarbetare följer byråns PTL-rutiner (intern kontroll). Den PTL-ansvarige är även ansvarig för personalens PTL-utbildning samt rapportering till Finanspolisen.

I avsnittet anges vidare att uppdragsansvarig på respektive uppdrag är ansvarig för att rutinerna om kundkännedom och övervakning följs i varje uppdrag. Om uppdragsansvarig bedömer att det finns anledning att vidta åtgärder med anledning av iakttagelser i uppdraget ska detta diskuteras med PTL-ansvarig. Vidare framgår att om det finns anledning att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism ska detta omedelbart meddelas den PTL-ansvarige.

Länsstyrelsen bedömer att det bolaget uppgett till myndigheten angående intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser inte är tillräckligt. Av redogörelsen framgår inte *hur* den interna kontrollen genomförs för att säkerställa efterlevnaden av penningtvättsregelverket.

⁵⁸ 5 kap. 7 § penningtvättslagen, prop. 2016/17:173 s. 312 och s. 545 f.

⁵⁹ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁰ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁶¹ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

Bolaget har vidare, genom att ange att uppdragsansvarig ska diskutera med PTL-ansvarig om den uppdragsansvarige bedömer att det finns anledning att vidta åtgärder med anledning av iakttagelser i uppdraget, inte visat att det har ett ändamålsenligt rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkt överträdelse av penningtvättsregelverket (visselblåsare). Länsstyrelsen utgår därför ifrån att ett sådant saknas i verksamheten. Även rutiner till skydd för anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de gjort en anmälan om misstänkt överträdelse av bestämmelserna i lagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (visselblåsarskydd) saknas i bolaget.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism genom att inte uppfylla kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelserna är allvarliga, upprepade eller systematiska får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.⁶² Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁶³

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelserna är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁶⁴ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.⁶⁵

I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.⁶⁶

I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren

⁶² 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁶³ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁶⁴ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁵ Prop. 2016/17:173 s. 554 f.

⁶⁶ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.⁶⁷

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen undersökt hur bolaget efterlevt kraven i penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brutit när det gäller väsentliga delar av penningtvättsregelverket.

Det riskbaserade förhållningssätt som penningtvättsregelverket bygger på innebär att bolaget ska vidta åtgärder som står i proportion till de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som det är utsatt för. Det är därmed centralt att den allmänna riskbedömningen är utformad specifikt utifrån de risker som finns i bolagets verksamhet och att det finns en tydlig koppling mellan riskbedömningen och de åtgärder som vidtas för att motverka identifierade risker.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning vilket innebär att bolaget brutit i dess grundläggande skyldigheter enligt penningtvättsregelverket. Enligt Länsstyrelsen utgör avsaknaden av en korrekt utförd allmän riskbedömning en överträdelse av synnerligen allvarlig art. Detta med anledning av att bolaget därmed saknat en allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således redan på denna grund saknat förutsättningar att ha verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Oaktat vad som ovan anförts bedömer Länsstyrelsen att även bolagets rutiner och riktlinjer för att motverka risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism har varit bristfälliga och i vissa delar saknats helt.

I förmildrande riktning ska vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självmant för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.⁶⁸ Därtill ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Några skäl i förmildrande riktning har enligt Länsstyrelsens bedömning inte framkommit.

Avsaknaden av adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning, samt bristerna i bolagets rutiner och riktlinjer, utgör i

⁶⁷ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

⁶⁸ Prop. 2016/17:173 s. 555.

flera väsentliga delar synnerligen allvarliga överträdelser av penningtvättsregelverket som markant har ökat risken för att bolaget kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bristerna har förelegat under hela tillsynsperioden.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.⁶⁹ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvärande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.⁷⁰

Länsstyrelsens bedömning

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen har därför att fastställa sanktionsavgiften till ett belopp mellan 5 000 kronor och en miljon euro, som nu motsvarar cirka 10 330 000 kronor.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvättsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art. Detta eftersom bolaget i avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning och tillräckliga rutiner och riktlinjer som penningtvättsregelverket kräver att verksamhetsutövare ska ha på plats saknat förutsättningar för att kunna förebygga, upptäcka och rapportera penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har därmed löpt en avsevärt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen har vidare konstaterat att bolaget, trots ovan angivna brister, inte beaktat förbud mot att ingå eller upprätthålla affärsförbindelser om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta eftersom bolaget, i avsaknad av adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt tillräckliga rutiner och riktlinjer avseende bland annat kundkännedom, överhuvudtaget

⁶⁹ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

⁷⁰ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

inte haft förutsättningar att kunna bedöma vad som är tillräcklig kundkännedom.

Länsstyrelsen beaktar även att överträdelserna ligger inom bolagets kontroll och har pågått under hela den granskade perioden (mer än två år) vilket får anses vara en förhållandevis lång tid. Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsen talar i försvårande riktning vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.

Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvättsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden. Länsstyrelsen beaktar således att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket.

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn även tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.⁷¹ Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁷² Under räkenskapsåret 20180701-20190630 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 11,5 miljoner kronor. Under räkenskapsåret 20190701-20200630 uppgick bolagets nettoomsättning till cirka 13,7 miljoner kronor.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning, bolagets storlek och art samt andra relevanta omständigheter bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 600 000 kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldighet att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 19, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 14-15 §§, 3 kap. 1 § första stycket, 4 §, 7-14 §§, 16-17 §§, 19-22 §§, 4 kap. 1-2 §§, 6-7 §§, 5 kap. 1-8 §§, 11 §, 6 kap. 1 §, 4-5 §§, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13-14 §§, 16 §, 21 §,

⁷¹ Prop. 2016/17:173 s. 411; Prop. 2013/14:228 "Förstärkta kapitaltäckningsregler" s. 240.

⁷² Prop. 2016/17:173 s. 357.

25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 4 §, 5 § 2, 8-10 §§, 3 kap. 2-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att det den 10 november 2021 genomfördes vissa lagändringar i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Med anledning av detta meddelade Länsstyrelsen nya föreskrifter gällande åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism - Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2021:36) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Handlingarna som getts in i ärendet har bedömts utifrån penningtvätsregelverket i dess lydelse då bolaget förelades att inkomma med handlingar till Länsstyrelsen.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad chef för enheten för tillsyn Karin Hultman med jurist Monika Hultén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Frida Berglund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 42529-2020.